

**TRIBUNA TÎNĂRULUI CERCETĂTOR
THE TRIBUNE OF YOUNG SCIENTISTS
ТРИБУНА МОЛОДЫХ УЧЕНЫХ**

DREPTURILE ABSOLUTE ȘI RELATIVE ÎN CADRUL CEDO

ABSOLUTE AND QUALIFIED RIGHTS UNDER ECHR

АБСОЛЮТНЫЕ И ОТНОСИТЕЛЬНЫЕ ПРАВА В РАМКАХ ЕСПЧ

CAMERZAN Ruxanda* / CAMERZAN Ruxanda / КАМЕРЗАН Руксанда.

<https://orcid.org/0009-0002-0154-8994>

ABSTRACT:

ABSOLUTE AND QUALIFIED RIGHTS UNDER ECHR

The doctrine of public international law has divided the human fundamental values in absolute and qualified rights. Hence, absolute rights represent values that cannot become subjected to any interference regardless of the circumstances. In contrast, the qualified rights justify limitations, restrictions and derogation clauses, all strictly regulated by international treaties.

This article aims to examine, using analytical, comparative and case study methods, the scope of the aforementioned rights under the European Convention on Human Rights (ECHR), one of the most important human right treaties that safeguards democracy and the rule of law in Europe. This research intends to serve as a cornerstone to future studies regarding on legitimate state interference.

Keywords: absolute rights, qualified rights, limitation clause, restriction, the tripartite test.

JEL Classification: K10, K33; K31

Universal Decimal Classification: 347.99(4); 341.2; 341.231.14; 331.23-055.2

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2025.22-2.10>

REZUMAT:

DREPTURILE ABSOLUTE ȘI RELATIVE ÎN CADRUL CEDO

Doctrina dreptului internațional public a împărțit valorile fundamentale umane în drepturi absolute și relative. Așadar, putem constata că există drepturi absolute, care nu susțin nici o ingerință independent de circumstanțele stabilite. În opoziție, remarcăm conturarea termenului de drept relativ care justifică limitări, restrângeri sau derogări strict reglementate de tratatele internaționale.

* * **CAMERZAN Ruxanda**, Asistent Universitar, Doctorandă, Universitatea de Stat din Moldova, Școala Doctorală Științe Juridice și Economice; Atașat, Ministerul Afacerilor Externe. / **CAMERZAN Ruxanda**, PHD student, Moldova State University, Doctoral School of Legal and Economical science/ Attaché, Ministry of Foreign Affairs. / **КАМЕРЗАН Руксанда**, Ассистент кафедры, Аспирант, Молдавский Государственный Университет, Докторская школа юридических и экономических наук/ Аташе, Министерства иностранных дел Республики Молдова/ <https://orcid.org/0009-0002-0154-8994> **E-mail:** camerzanruxanda@gmail.com

Articolul urmează să analizeze prin prisma metodei analitice, comparative, dar și a studiului de caz esența drepturilor absolute și relative în cadrul Convenției Europene a Drepturilor Omului, ca tratat fundamental de protecție a democrației și statului de drept în spațiul european. Cercetarea va putea servi drept fundament la elaborarea unui studiu asupra ingerințelor statale cu caracter legitim.

Cuvinte cheie: drepturi absolute, drepturi relative, clauză de limitare, restrângere, triplul test al ingerinței.

JEL Classification: K10, K33; K31

CZU: 347.99(4); 341.2; 341.231.14; 331.23-055.2

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2025.22-2.10>

РЕЗЮМЕ:

АБСОЛЮТНЫЕ И ОТНОСИТЕЛЬНЫЕ ПРАВА В РАМКАХ ЕСПЧ

Доктрина международного публичного права разделила основополагающие человеческие ценности на абсолютные и относительные права. Таким образом, мы можем видеть, что существуют абсолютные права, которые не допускают никакого вмешательства независимо от установленных обстоятельств. В противовес этому мы отмечаем появление термина «относительное право», который обосновывает ограничения, запреты или отступления, строго регулируемые международными договорами.

В статье с помощью аналитического и сравнительного метода, а также на примере конкретного случая будет проанализирована сущность абсолютных и относительных прав в рамках Европейской конвенции по правам человека как основополагающего договора для защиты демократии и верховенства права в европейском пространстве. Данное исследование может послужить основой для разработки исследования законного государственного вмешательства.

Ключевые слова: абсолютные права, относительные права, оговорка об ограничении, ограничение, тройной тест на вмешательство.

JEL Classification: K10, K33; K31

УДК: 347.99(4); 341.2; 341.231.14; 331.23-055.2

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2025.22-2.10>

INTRODUCERE

Protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă un principiu esențial în cadrul dreptului internațional public.¹ Dacă este să îl analizăm putem concluda că, acesta contribuie la menținerea miezului democratic într-un stat de drept. Așadar, drepturile omului sunt acele prerogative recunoscute de dreptul internațional care dau expresie valorilor fundamentale umane.² Prof. Stephen Marks a definit la Harvard termenul de drepturi ale omului, menționând că acestea sunt un set de norme, care reglementează tratamentul statal sau non-statal față de indivizi sau grup de oameni sub egida unor principii fundamentale de etică în cadrul unei societăți.³ Acestea fac parte din sistemele juridice naționale și internaționale și prevăd mecanisme și proceduri de protecție și responsabilitate în caz de ingerință.⁴ Potența drepturilor omului rezidă în faptul că, persoana are drepturi în virtutea caracterului său uman.⁵ În esență, drepturile omului sunt conturate profund de un caracter de eterogenitate or, cu alte cuvinte, acestea se aplică tuturor ființelor umane, în pofida individualităților acestora.

Protecția drepturilor omului a parcurs în evoluția sa istorică un drum lung până a deveni un element central în cadrul sistemului juridic internațional. Dar, începând cu mijlocul secolului al XX-

¹ BURIAN, Alexandru. *Drept internațional public*. Ediția a 5-a, Chișinău: CEP USM, 2021, ISBN 978-9975-129-88-6, pag 90-92.

² BEVZIUC, Alexandru. Restrângerea exercițiului unor drepturi fundamentale prin prisma reglementărilor internaționale. In: *State, security and human rights: in digital era*, 8-9 decembrie 2022, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2023, Vol.2, pp. 44-52. ISBN 978-9975-62-531-9, pag. 45.

³ MARKS, Stephen. *Human Rights: A brief introduction*. În: Harvard University, 2016, Pag 1.

⁴ Ibid.

⁵ BOSCHELE, Marco. *The Limits of Human Rights: International Law and Global Organizations*. În: MANAS Journal of Social Studies, 2021, vol. 10(1), pp. 734-741. pag 735.

lea, emisfera drepturilor omului a început să joace un rol central în retorica relațiilor internaționale în cadrul Națiunilor Unite și a sistemelor internaționale conexe, transformându-se într-un discurs dominant și un limbaj global al relațiilor internaționale.¹ În spațiul european a fost adoptată Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în continuare Convenția sau CEDO) cu un mecanism unic de protecție și implementare a standardelor internaționale în materie de drepturi ale omului.² Acesta se poate transpune în existența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare Curtea sau CtEDO) și a conceptului *res interpretata*, prin care se conferă un suflu individual fiecărui caz în parte.³

În pofida imperativității principiului de garantare a drepturilor omului în sistemul dreptului internațional, este greșit a crede că acestea sunt absolute și intangibile. Mai mult decât atât, putem chiar menționa faptul că, în virtutea interesului societății intervin situații, când unele drepturi pot fi limitate, restrânse sau derogate, referindu-ne, astfel, la drepturile relative.⁴ În principiu, sub aspect material, sistemul drepturilor omului al Convenției în sine înglobează și garantează o serie de drepturi și libertăți, unele absolute, altele relative. Așadar, a înțelege și a le distinge devine un scop central al lucrării pentru a putea analiza subsecvent esența legitimă a acestora.

Importanța studierii comparate a conceptelor de drept absolut și drept relativ rezidă în determinarea valorilor care nu pot reprezenta obiectul vreunei limitări, dar și mecanismele reglementate de Convenție care permit ingerințe legitime. Prin urmare, metoda cercetării utilizată în cadrul acestui articol implică metoda analitică și comparativă a conceptelor sus - menționate prin prisma studierii Convenției, a jurisprudenței CEDO, dar și a manuscriselor cercetătorilor naționali și internaționali în domeniu.

DREPTURILE ABSOLUTE

Dacă este să analizăm valoarea lingvistică a cuvântului absolut, putem observa că acesta se referă la trăsătura de a fi independent și de a nu fi supus unei restricții sau limitări.⁵ Dr. Artur Bilgorajski este de părere că drepturile absolute reprezintă acele drepturi *iures infinitae*, care nu suportă nici o restricție, limitare sau derogare.⁶ Filozoful Alan Gewirth consideră că, un drept este absolut atunci, când nu poate fi limitat sub nici o circumstanță sau justificare și trebuie să fie respectat fără excepție.⁷ Argumentul său juridic rezidă în faptul că, limitarea acestor drepturi devine ilegală sub egida inexistenței unei justificări umane pentru a o face.⁸ De asemenea, Gewirth este de părerea că, pot să li se atribuie termenul de absolut doar acelor drepturi, care rezistă unei conflictologii și dispun de o alură superioară pentru a putea fi respectate.⁹

Esența drepturilor absolute constă în general în protecția unor valori esențiale. Așadar, în cadrul CEDO dacă ne referim la drepturi ce nu susțin nici o limitare, restrângere sau derogare, atunci putem exemplifica următoarele prevederi convenționale: Articolul 3 privind interzicerea torturii; articolul 4 (1) privind interzicerea sclaviei și a condițiilor de servitute; articolul 7, care reglementează principiul

¹ Ibid.

² CAMERZAN, Ruxanda, *The problem of non-compliance with an ECtHR judgement in the context of international law effectiveness*. În: Conferința internațională a doctoranzilor în drept „Echitate și/sau eficiență în drept”, ediția a 17-a, 27 iunie 2025, Timișoara, București: Universul Juridic, 2025, p. 23-38, ISSN 2066-6403, pag 25-31.

³ CAMERZAN, Ruxanda. Importanța principiului Res Iudicata și a conceptului Res Interpretata în contextul jurisprudenței CEDO. În: *Integrare prin cercetare și inovare.: Științe juridice și economice*, 6-7 noiembrie 2025, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2025, SJE, pp. 233-239. ISBN 978-9975-62-687-3, pag. 236-237.

⁴ CARP, Sergiu. Restrângerea drepturilor și libertăților omului: standarde europene și exigențe constituționale. În: *Legea și Viața*, 2019, nr. 2(326), pp. 9-12. ISSN 2587-4365, pag. 9.

⁵ DEXONLINE. *Absolut*. Disponibil la: <https://dexonline.ro/definitie/absolut> [accesat la 8 februarie 2026].

⁶ BILGORAJSKI, Artur. Boundaries and limitations of human rights. A contribution to the discussion. În: *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. Bielsko-Biala, 2023, vol. 27(3), pp. 68-71. doi: 10.19192/wsfp.sj3.2023.10, pag. 68.

⁷ MAVRONICOLA, Natasa. What is an ‘absolute right’? Deciphering Absoluteness in the Context of Article 3 of the European Convention on Human Rights, În: *Human Rights Law Review*. Oxford University Press, 12:4, 2012, pp. 723 – 758, doi:10.1093/hrlr/ngs020, pag 729.

⁸ Ibid.

⁹ ADDO, Michael, GRIEF, Nicholas. Does Article 3 of The European Convention on Human Rights Enshrine Absolute Rights. În: *European Journal of International Law*, vol. 9, 1998, pp. 510-524, pag.514.

non bis in idem; articolul 1 privind interzicerea privării de libertate pentru datorii și articolul 3 privind interzicerea expulzării propriilor cetățeni din cadrul Protocolului Adițional nr. 4 și articolul 1 din cadrul Protocolului Adițional nr. 13 privind abolirea pedepsei cu moartea în cadrul tuturor circumstanțelor.¹ Spre exemplu, în *Kononov v. Letonia*, Marea Cameră a concluzionat că garanția consacrată în cadrul articolului 7 ocupă „un loc primordial în sistemul de protecție al Convenției”, iar crimele de război sau presiunea morală nu permite limitări pentru *nullum crimen, nulla poena sine lege*.²

Este important de a menționa că, terminologia de drept absolut sau de protecție absolută a unei valori fundamentale nu sunt concepte expres reglementate de Convenție. Acești termeni emerg din cazuistica sau discursurile organelor mecanismului CEDO.³ De altfel, nici Distinsa Curte nu a listat exhaustiv termenul de absolut.⁴ Există opinii doctrinare precum că baza apariției conceptului de drept absolut a reieșit din lipsa limitărilor, restrângerilor sau a derogărilor permisibile sub egida Convenției.⁵ Lipsa celor menționate supra, în viziunea doctrinarilor, reprezintă o bază rigidă și suficientă pentru a putea clasifica articolul drept absolut.⁶ Totuși, unele voci doctrinare constată că, valoarea absolută atribuită, prin presupunere, poate aduce atingere credibilității și statorniciei articolelor în cauză.⁷

Unele drepturi din cadrul sistemul dreptului internațional public au fost recunoscute ca având statutul de normă *jus cogens*.⁸ Spre exemplu, în cauza *Belgia v. Senegal*, Curtea Internațională de Justiție a stabilit că, interzicerea torturii face parte din dreptul internațional cutumiar și poate fi considerată o normă peremptorie.⁹ În cadrul CEDO nu putem să atribuim în totalitate termenul de *jus cogens* atunci când vorbim despre caracterul absolut al unui drept. Nu considerăm a fi corect, din punct de vedere doctrinar, să echivalăm aceste concepte, întrucât drepturile absolute reglementate de CEDO își au limitele de consecvență în cadrul Convenției *stricto sensu*, pe când normele *jus cogens* sunt recunoscute a avea un caracter peremptoriu în cadrul întregului sistem de drept internațional public. Drepturile absolute în cadrul CEDO nu au incidență față de întreaga societate internațională, ci produc efecte juridice în limita teritorială a Statelor Părți și față de persoanele fizice, ca subiecte în cadrul Convenției.

Totuși, hotărârile CtEDO pot reprezenta standarde de referință pentru societatea internațională. Spre exemplu, însăși Curtea în cauza *Irlanda v. Regatul Unit* a statuat că, articolul 3 interzice tortura independent de conduita victimei și nu susține nici o excepție sau derogare în virtutea articolului 15(2).¹⁰ Mai mult decât atât, în cauza *Chahal v. Regatul Unit* Curtea a statuat că, articolul 3 întruchipează una dintre cele mai importante valori ale societății democratice.¹¹ În speță, Curtea a concis dificultățile statelor de a lupta împotriva terorismului. Totuși, nici în astfel de cazuri aplicarea torturii nu este legitimă.¹² În cauza *Ilașcu v. Republica Moldova și Federația Rusă* s-a putut constata că

¹ A se vedea Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, intrată în vigoare la 3 septembrie 1953, Consiliul Europei.

² *Kononov v. Letonia* (2010), 36376/04, (CEDO, 17 mai 2010), pt. 185, 245-255.

³ ADDO, Michael, GRIEF, Nicholas. Does Article 3 of The European Convention on Human Rights Enshrine Absolute Rights. În: *European Journal of International Law*, vol. 9, 1998, pp. 510-524, pag. 513.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ *Declarația Universală a Drepturilor Omului*. Adoptată la 10 decembrie 1948, la Paris, prin Rezoluția 217 A (III) a Adunării Generale a ONU, art.5; *Pactul internațional privind drepturile civile și politice*. Adoptat la 16 decembrie 1966, la New York. Intrat în vigoare la 23 martie 1976, art.7; *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*. Proclamată la 7 decembrie 2000, la Nisa. Adaptată la 12 decembrie 2007, la Strasbourg. Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 326, 26 octombrie 2012, art.4.

⁹ *Belgia v. Senegal, Questions relating to the Obligation to Prosecute or Extradite* (CIJ, 20 iulie 2012).

¹⁰ A se vedea *Irlanda v. Regatul Unit* (1978), 5310/71, (CEDO, 18 ianuarie 1978).

¹¹ A se vedea *Chahal v. Regatul Unit* (1996), 22414/93, (CEDO, 15 noiembrie 1996).

¹² Ibid.

nici existența controlului efectiv și a separatismului nu reprezintă o excepție de la regulă.¹ Așadar, abordarea constantă a Curții susține caracterul absolut al valorii protejate.²

DREPTURILE RELATIVE

Într-o societate democratică este imposibil ca majoritatea drepturilor să fie absolute și nelimitate.³ Din binele pe care am dori să îl oferim umanității, am ajunge să naștem un rău mai mare. Teoria *sic utere tuo ut alienum non laedas* nu ar mai avea nici o valoare. În consecință, a luat naștere conceptul drepturilor relative, care reprezintă acele drepturi care pot suporta limitări, restrângeri sau derogări, strict reglementate de cadrul normativ internațional și aplicate în mod excepțional.⁴ Principiile de la Siracuza constată că, este de o înaltă importanță ca orice limitare sau restrângere să fie aplicate în mod legitim conform principiilor dreptului internațional, urmărindu-se anumite finalități, scopuri, sau având anumite motive clare.⁵ De altfel, orice atingere adusă unui drept al omului necesită limite stricte și previzibile pentru a putea fi desemnate ca și legitime.⁶ Limitarea în cauză trebuie să fie cât mai precisă pentru a nu instala dubii sau îngrijorări în cazul aplicării sale.⁷

În doctrina de specialitate se delimitează trei concepte juridice: limitarea, restrângerea și derogarea drepturilor omului. Limitarea drepturilor omului poate fi considerată consecința delimitării unui drept protejat de alt drept și derivă din întinderea definiției a valorii protejate *per se*.⁸ Unii doctrinari precum Dr. Artur Bilgorajski constată că, fiecare drept al omului, prin esența sa doctrinară, se limitează de sine-stătător.⁹ Pe când restrângerea drepturilor omului, reprezintă o etapă ulterioară sau secundară de intervenție, care vine să modifice valoarea existentă deja protejată.¹⁰ Deci, dacă limitarea reflectă o prevedere delimitativă abstractă doctrinară, atunci restrângerea reprezintă o măsură concretă aplicată. Pe când termenul de derogare se aplică în cazul restricționării în caz de urgență statală, precum războiul sau alt tip de pericol public.¹¹ Toate aceste mecanisme menționate supra urmează să valorifice principiul *praesumptio in favorem iurium humanorum*, care prevede un drum riguros, justificabil și fără aplicări extensive.¹² Așadar, acestea sunt admise dacă sunt necesare, legale și au scopul de a proteja securitatea națională, ordinea, sănătatea publică, moravurile societății, drepturile și libertățile celorlalți.¹³

¹ Ilașcu și alții v. Republica Moldova și Federația Rusă (2004), 48787/99, (CEDO, 8 iulie 2004).

² MAVRONICOLA, Natasa. What is an 'absolute right' ? Deciphering Absoluteness in the Context of Article 3 of the European Convention on Human Rights, În: *Human Rights Law Review*. Oxford University Press, 12:4, 2012, pp. 723 – 758, doi:10.1093/hrlr/ngs020, pag. 737.

³ BEVZIUC, Alexandru. Restriângerea exercițiului unor drepturi fundamentale prin prisma reglementărilor internaționale. În: *State, security and human rights: in digital era*, 8-9 decembrie 2022, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2023, Vol.2, pp. 44-52. ISBN 978-9975-62-531-9, pag. 49.

⁴ ROȘCA, Veronica. EFODE, Igor. Considerații privind deosebirea dintre limitarea și restrângerea drepturilor și îndatoririlor fundamentale. În: *Științele socioumanistice și progresul tehnico-științific: conf. șt. interuniv.*, 12 aprilie 2019; *Teoria și practica integrării europene: conf. șt. studentească*, 8 mai 2019, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, 2019, pp.122-128. ISBN 978-9975-45-590-9, pag. 127.

⁵ *Principiile de la Siracuza privind dispozițiile de limitare și derogare din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*. Geneva: Comisia Internațională a Juriștilor. (Adoptate la Siracuza, Italia, 1984).

⁶ BILGORAJSKI, Artur. Boundaries and limitations of human rights. A contribution to the discussion. În: *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. Bielsko-Biala, 2023, vol. 27(3), pp. 68–71. doi: 10.19192/wsfp.sj3.2023.10, pag. 68.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, intrată în vigoare la 3 septembrie 1953. Consiliul Europei, art. 15.

¹² BILGORAJSKI, Artur. Boundaries and limitations of human rights. A contribution to the discussion. În: *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. Bielsko-Biala, 2023, vol. 27(3), pp. 68–71. doi: 10.19192/wsfp.sj3.2023.10, pag. 68.

¹³ ROȘCA, Veronica. EFODE, Igor. Considerații privind deosebirea dintre limitarea și restrângerea drepturilor și îndatoririlor fundamentale. În: *Științele socioumanistice și progresul tehnico-științific: conf. șt. interuniv.*, 12 aprilie 2019; *Teoria și practica integrării europene: conf. șt. studentească*, 8 mai 2019, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, 2019, pp.122-128. ISBN 978-9975-45-590-9, pag.124.

În ceea ce urmează, o să abordăm clasificarea drepturilor relative conform criteriului regimului juridic al ingerinței. Așadar, conchidem că, în cadrul CEDO, drepturile relative pot fi limitate sau restricționate prin prisma:

- ⇒ Clauzei limitative prin definiție;
- ⇒ Clauzei limitative de ordin general și special;
- ⇒ Clauzei de derogare;
- ⇒ Clauzei de prevenire și control al abuzului de drept.¹

a) *Clauza limitativă prin definiție*

Clauzele limitative prin definiție reprezintă formele clasice de manifestare a limitelor unui drept. Așa cum am menționat supra, o valoare fundamentală a omului se poate limita prin simpla sa existență, în mod singular și derivat în mod evident. În accepțiunea Convenției deseori putem întâlni drepturi și libertăți ale omului care se pot limita prin definiție sau prin contextul lingvistic stabilit, începând cu *les travaux preparatoires* ale Convenției.

Clauzele limitative prin definiție reprezintă norme juridice care indică expres întinderea drepturilor omului.² Adesea acestea au formulări subordonate precum: „cu excepția”, „dacă nu”, „nu va include”, „nu va fi interpretat ca” et.al. Exemple pertinente din cadrul Convenției pot fi menționate următoarele: articolul 2 privind dreptul la viață, articolul 5 privind dreptul la libertate și la siguranță, articolul 6 privind dreptul la un proces echitabil et al. Spre exemplu, articolul 5(1) statuează că, „Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale.” Așadar, clauza limitativă prin definiție demonstrează în mod direct și expres caracterul relativ al valorilor în cauză protejate

b) *Clauza limitativă de ordin general și special*

Un alt mecanism de control și condiționare prealabilă a restrângerilor drepturilor omului reprezintă clauzele limitative de ordin general și special, care pot prelua exemple de condiții, principii sau interdicții ca, spre exemplu, condițiile de formă, principiul proporționalității, interdicția atingerii substanței dreptului et.al.³ Acestea descriu condițiile prelabile de ingerință prin intermediul conceptelor de tip deschis și nu indică în mod expres conținutul autorizării.⁴ Statul, de obicei, le aplică pentru protejarea ambelor interese: personale și publice, după structura: legalitate, necesitate în societatea democratică și scopul legitim.⁵ În cadrul CEDO aceste clauze iau forma mecanismului denumit triplul test al ingerinței, care se aplică în cazul articolului 8 privind dreptul la respectarea vieții private și de familie, articolului 9 privind libertatea de gândire, de conștiință și de religie, articolului 10 privind libertatea de exprimare și articolul 11, privind libertatea de întrunire și de asociere.⁶

Triplul test al ingerinței reprezintă un instrument bazat pe principiul proporționalității cu menirea de a determina dacă acțiunile sau omisiunile statale pot fi justificate în conformitate cu principiile Convenției.⁷ Pentru a determina dacă statul poate justifica restricția în limitele prevăzute de Convenție, Înalta Curte urmează să analizeze cele trei condiții necesare: legalitatea, scopul legitim și necesitatea într-o societate democratică.⁸ Prin legalitate înțelegem obligativitatea respectării riguroase a normelor și procedurilor instituite pentru restrângerea în cauză.⁹ Așadar, ingerința trebuie să întrunească limitele legii, fiind accesibilă, publică și destul de predictibilă pentru ca persoana să își

¹ A se vedea BILGORAJSKI, Artur. Boundaries and limitations of human rights. A contribution to the discussion. În: *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. Bielsko-Biala, 2023, vol. 27(3), pp. 68–71. doi: 10.19192/wsfp.sj3.2023.10, pag. 69.

² Ibid.

³ Ibid, pag. 70.

⁴ Ibid.

⁵ Ibid.

⁶ A se vedea *Handyside v. Regatul Unit* (1976), 5493/72, (CEDO, 7 decembrie 1976), pt. 48-50.

⁷ POALELUNGI, Mihail, ROTARI, Oleg. *Ingerință; calitatea legii; triplul test; proporționalitate. Aspecte teoretico-practice și aplicabilitate*. În: *Studii Juridice Universitare*, 2023, nr. 1, p. 29-41. ISSN 1857-4122. DOI: <https://doi.org/10.54481/sju.2023.1.02>, pag. 31.

⁸ Ibid.

⁹ BEVZIUC, Alexandru. Restriângerea exercițiului unor drepturi fundamentale prin prisma reglementărilor internaționale. In: *State, security and human rights: in digital era*, 8-9 decembrie 2022, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2023, Vol.2, pp. 44-52. ISBN 978-9975-62-531-9, pag.45.

poată adapta conduita conform prevederii legale.¹ Mai mult decât atât, ingerința trebuie să fie aplicată urmărind o intenție și o finalitate legitimă care, de obicei, sunt listate în al doilea paragraf al prevederilor Convenției, i.e., protecția securității naționale și ordinii publice, prevenția tulburărilor și a infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei etc.² Elementul necesității într-o societate democratică urmează să se regăsească în esența ingerinței. În contextul Convenției, necesitatea se referă la faptul că Guvernul statului trebuie să determine existența unei presiuni a unei exigențe sociale în contextul principiului proporționalității.³

c) *Clauza de derogare*

Clauzele de derogare reprezintă norme juridice ce permit restrângerea drepturilor omului în configurația unui pericol major, precum conflictele armate, insurecțiile, șocurile economice severe, dezastrele naturale și alte acțiuni cu efecte similare.⁴ Acestea pot fi aplicate doar în cazul instituirii unei stări de urgență (*ratione formali*) și cu scopul protecției binelui comun (*ratione substantiali*).⁵ Convenția dispune de o astfel de clauză, reglementată prin prisma articolul 15, un mecanism analogic cu cel prevăzut de articolul 4 din cadrul Pactului Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice.

Pentru a putea fi activat este necesară întrunirea mai multor elemente precum: pericolul, starea de urgență, notificarea oficială și elementul temporal limitativ.⁶ Pentru aplicabilitatea articolului 15, elementul fundamental ce trebuie stabilit este ca statalitatea să se afle în pericol, actual sau iminent, care nu poate fi controlat prin mecanismele clasice de către autoritățile statale și în efect generează proclamarea stării de urgență.⁷ Așa cum a demonstrat cauza Danemarca v. Cipru pericolul trebuie să fie de o natură iminentă care să afecteze întreaga națiune astfel, încât viața organizată a comunității să fie amenințată, iar criza să dobândească un caracter excepțional.⁸ Odată stabilit pericolul iminent și starea de urgență, statul are obligația procedurală de a notifica, în termeni rezonabili, conform articolului 15(3), Secretarul General al Consiliului Europei, despre măsurile ce vor fi întreprinse și scopul și motivele măsurilor naționale.⁹ Derogarea fără notificare devine nulă.¹⁰

d) *Clauza de prevenire și control a abuzului de drept*

În doctrina răspunderii internaționale, abuzul de drept se referă la exercitarea din partea unui stat a unui drept care împiedică un alt subiect să se bucure de drepturile care i se cuvin, generând, astfel, efecte negative.¹¹ Dacă este să ne referim la clauzele de prevenire și control ale abuzului de drept, acestea reprezintă norme juridice care formulează agravante unanim acceptate prin care se asumă *ab*

¹ Consiliul Europei. *Articles 8 - 11: ECHR Toolkit*. Disponibil la: <https://www.coe.int/en/web/echr-toolkit/les-articles-8-a-11> [accesat pe 10 februarie 2026].

² GOMEZ ISA, Felipe, DE FEUTER, Koen. *International Human Rights Law in a Global Context*. University of Deusto, Bilbao, 2009, pag. 638.

³ GERARDS, Janneke. *How to Improve the Necessity Test of the European Court of Human Rights*. *International Journal of Constitutional Law*, vol. 11, nr. 2, 2013, p. 466–490. DOI: 10.1093/icon/mot004. Disponibil la: <https://academic.oup.com/icon/article/11/2/466/753628>, p. 467.

⁴ HAFNER-BURTON, Emilie, HELFER, Laurence, FARISS Christopher. *Emergency and Escape: Explaining Derogations from Human Rights Treaties*. În: *International Organization* vol. 65(4), 2011, pp. 673 – 707, pag. 673.

⁵ BILGORAJSKI, Artur. *Boundaries and limitations of human rights. A contribution to the discussion*. În: *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. Bielsko-Biala, 2023, vol. 27(3), pp. 68–71. doi: 10.19192/wsfip.sj3.2023.10, pag. 70.

⁶ LEHMANN, Julian. *Limits to Counter-Terrorism: Comparing Derogation from the International Covenant on Civil and Political Rights and the European Convention on Human Rights* În: *Essex Human Rights Review*, 8(1), 2011, pp. 103–122, pag. 107.

⁷ Ibid.

⁸ A se vedea Danemarca v. Grecia (1969) 3321/67, 3322/67, 3323/67 și 3344/67, (CEDO, 5 noiembrie 1969).

⁹ Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, intrată în vigoare la 3 septembrie 1953. Consiliul Europei, Art 15.(3); ZEIDY, Mohamed. *The ECHR and States of Emergency: Article 15-A Domestic Power of Derogation from Human Rights Obligations*. În: *San Diego International Law Journal* 4, 2003, pp. 277- 318, pag. 294; A se vedea cauza Cipru v. Turcia, (1976), 6780/74, 6950/75, (CEDO, 10 iulie 1976).

¹⁰ A se vedea *Lawless v. Irlanda* (Nr.3) (1961), 332/57, (CEDO, 1 iulie 1961).

¹¹ KISS, Alexandre. *Abuse of Rights*. În: *The Max Planck Encyclopedia of Public International Law*. Oxford: Oxford University Press, 2006. DOI: 10.1093/law:epil/9780199231690/e1371.

initio că un anumit comportament este imposibil să fie încadrat în termenul de protecție al drepturilor omului.¹ În cadrul CEDO, astfel de clauze pot fi observate prin prisma articolului 17 și 18.

Articolul 18 poate fi considerat o modalitate de protecție împotriva resurgenței regimurilor nedemocratice și un bastion împotriva dictaturii în preconcepția lui Felix Krempel.² În lupta contra totalitarismului și a abuzului de putere, articolul 18 este complementat și de articolul 17 CEDO care își propune valorificarea și respectarea drepturilor omului prin prisma democrației.³ Acesta reprezintă un scut de protecție împotriva restrângerii drepturilor omului peste măsura competențelor admise de către Convenție.⁴ Acest duo convențional denotă un rol important în restricționarea statelor de la a comite abuzuri și denunțarea participării distructive în activități ai forțelor nedemocratice.⁵ Totuși, dacă articolul 17 prevede o interdicție generală a extremismului ce se aplică întregii Convenții și față de orice subiect, atunci articolul 18 are ca obiect de reglementare statul și agenda statală de restrângere a drepturilor.⁶

CONCLUZII:

În cadrul acestui articol am putut demonstra că, în pofida faptului că respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului reprezintă un principiu consacrat al dreptului internațional public, totuși, aceasta nu denotă faptul că toate valorile umane protejate sunt absolute și intangibile.

Clasificarea în drepturi absolute și relative rămâne a fi una de valență doctrinară și de precedent. Pe lângă perspectivele teoretice ale comunității academice internaționale, caracterul absolut sau relativ este conferit de către optica persistentă a Curții prin prisma jurisprudenței sale. Convenția în sine nu prevede expres o astfel de clasificare, dar abordările CtEDO conturează trăsăturile valorilor protejate.

Totodată, distincția dintre drepturile absolute și cele relative reflectă gradul de intervenție care îi este permisă statului. Drepturile absolute sunt protejate necondiționat și nu permit nicio restricție. Drepturile relative pot fi limitate, dar numai cu respectarea strictă a principiilor legalității și proporționalității. Prin urmare, diferența fundamentală constă în admisibilitatea restricțiilor și aplicarea principiului proporționalității. Anume acest mecanism asigură un echilibru între protecția eficientă a drepturilor individului și interesele legitime ale societății democratice.

Această clasificare este importantă deoarece stabilește atât intensitatea protecției dreptului, cât și limitele intervenției statului, fiind un instrument central în aplicarea Convenției Europene a Drepturilor Omului.

BIBLIOGRAFIE:

1. ADDO, Michael, GRIEF, Nicholas. Does Article 3 of The European Convention on Human Rights Enshrine Absolute Rights. În: *European Journal of International Law*, vol. 9, 1998, pp. 510-524.
2. Belgia v. Senegal, *Questions relating to the Obligation to Prosecute or Extradite* (CIJ, 20 iulie 2012).
3. BEVZIUC, Alexandru. Restrangerea exercițiului unor drepturi fundamentale prin prisma reglementărilor internaționale. In: *State, security and human rights: in digital era*, 8-9 decembrie 2022, Chișinău. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2023, Vol.2, pp. 44-52. ISBN 978-9975-62-531-9. <https://content.sph.harvard.edu/wwwsph/sites/134/2016/07/Human-Rights-A-brief-intro-2016.pdf> accesat 8 februarie
4. BILGORAJSKI, Artur. Boundaries and limitations of human rights. A contribution to the discussion. În: *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. Bielsko-Biala, 2023, vol. 27(3), pp. 68–71.

¹ BILGORAJSKI, Artur. Boundaries and limitations of human rights. A contribution to the discussion. În: *Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law*. Bielsko-Biala, 2023, vol. 27(3), pp. 68–71. doi: 10.19192/wsfip.sj3.2023.10. pag 69.

² KREMPEL, Felix. *The Renaissance of Article 18 ECHR: A human-rights-based counter mechanism to rule of law backsliding and the rise of undemocratic tendencies in Europe*. Goethe University Frankfurt, 2023, pag. 6, 9.

³ CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI. *Ghid privind art. 17 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – Interzicerea abuzului de drept* (2025), Consiliul Europei, pag 6.

⁴ Ibid, pag. 7.

⁵ KREMPEL, Felix. *The Renaissance of Article 18 ECHR: A human-rights-based counter mechanism to rule of law backsliding and the rise of undemocratic tendencies in Europe*. Goethe University Frankfurt, 2023, pag. 9.

⁶ Ibid.

doi: 10.19192/wsfig.sj3.2023.10. Disponibil la: [View of Boundaries and limitations of human rights | Scientific Journal of Bielsko-Biala School of Finance and Law](#)

5. BOSCHELE, Marco. The Limits of Human Rights: International Law and Global Organizations. În: MANAS Journal of Social Studies, 2021, vol. 10(1), pp. 734-741.

6. BURIAN, Alexandru. *Drept internațional public*. Ediția a 5-a, Chișinău: CEP USM, 2021, ISBN 978-9975-129-88-6.

7. CAMERZAN, Ruxanda, *The problem of non-compliance with an ECtHR judgement in the context of international law effectiveness*. În: Conferința internațională a doctoranzilor în drept „Echitate și/sau eficiență în drept”, ediția a 17-a, 27 iunie 2025, Timișoara, București: Universul Juridic, 2025, p. 23-38, ISSN 2066-6403.

8. CAMERZAN, Ruxanda. Importanța principiului Res Iudicata și a conceptului Res Interpretata în contextul jurisprudenței CEDO. In: *Integrare prin cercetare și inovare.: Științe juridice și economice*, 6-7 noiembrie 2025, Chișinău. Chisinau, Republica Moldova: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2025, SJE, pp. 233-239. ISBN 978-9975-62-687-3.

9. CARP, Sergiu. Restângerea drepturilor și libertăților omului: standarde europene și exigențe constituționale. In: *Legea și Viața*, 2019, nr. 2(326), pp. 9-12. ISSN 2587-4365.

10. *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*. Proclamată la 7 decembrie 2000, la Nisa. Adaptată la 12 decembrie 2007, la Strasbourg. Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 326, 26 octombrie 2012.

11. Chahal v. Regatul Unit (1996), 22414/93, (CEDO, 15 noiembrie 1996).

12. Cipru v. Turcia, (1976), 6780/74, 6950/75, (CEDO, 10 iulie 1976).

13. Consiliul Europei. *Articles 8 - 11: ECHR Toolkit*. Disponibil la: <https://www.coe.int/en/web/echr-toolkit/les-articles-8-a-11> [accesat la 10 februarie 2026].

14. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată la Roma la 4 noiembrie 1950, intrată în vigoare la 3 septembrie 1953. Consiliul Europei. Disponibil la: https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_ron

15. CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI. *Ghid privind art. 17 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului – Interzicerea abuzului de drept* (2025), Consiliul Europei. Disponibil la: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_17_rum

16. Danemarca v. Grecia (1969) 3321/67, 3322/67, 3323/67 și 3344/67, (CEDO, 5 noiembrie 1969).

17. *Declarația Universală a Drepturilor Omului*. Adoptată la 10 decembrie 1948, la Paris, prin Rezoluția 217 A (III) a Adunării Generale a ONU.

18. DEXONLINE. *Absolut*. Disponibil la: <https://dexonline.ro/definitie/absolut> [accesat la 8 februarie 2026].

19. GERARDS, Janneke. *How to Improve the Necessity Test of the European Court of Human Rights*. *International Journal of Constitutional Law*, vol. 11, nr. 2, 2013, p. 466–490. DOI: 10.1093/icon/mot004. Disponibil la: <https://academic.oup.com/icon/article/11/2/466/753628>.

20. GOMEZ ISA, Felipe, DE FEUTER, Koen. *International Human Rights Law in a Global Context*. University of Deusto, Bilbao, 2009. Disponibil la: [International Human Rights Law in a Global Context](#).

21. HAFNER-BURTON, Emilie, HELFER, Laurence, FARISS Christopher. Emergency and Escape: Explaining Derogations from Human Rights Treaties. În: *International Organization* vol. 65(4), 2011, pp. 673 – 707.

22. Handyside v. Regatul Unit (1976), 5493/72, (CEDO, 7 decembrie 1976).

23. Ilașcu și alții v. Republica Moldova și Federația Rusă (2004), 48787/99, (CEDO, 8 iulie 2004).

24. Irlanda v. Regatul Unit (1978), 5310/71, (CEDO, 18 ianuarie 1978).

25. KISS, Alexandre. *Abuse of Rights*. În: *The Max Planck Encyclopedia of Public International Law*. Oxford: Oxford University Press, 2006. DOI: 10.1093/law:epil/9780199231690/e1371. Disponibil la: <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690e1371?p=emailAO.9sYO7PbYg2&d=/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e1371>

26. Kononov v. Letonia (2010), 36376/04, (CEDO, 17 mai 2010).

27. KREMPEL, Felix. *The Renaissance of Article 18 ECHR: A human-rights-based counter mechanism to rule of law backsliding and the rise of undemocratic tendencies in Europe*. Goethe University Frankfurt, 2023. Disponibil la:

https://www.researchgate.net/publication/379652953_The_Renaissance_of_Article_18_ECHR_A_human-rights_based_counter_mechanism_to_rule_of_law_backsliding_and_the_rise_of_undemocratic_tendencies_in_Europe

28. Lawless v. Irlanda (Nr.3) (1961), 332/57, (CEDO, 1 iulie 1961).

29. LEHMANN, Julian. Limits to Counter-Terrorism: Comparing Derogation from the International Covenant on Civil and Political Rights and the European Convention on Human Rights. În: *Essex Human Rights Review*, 8(1), 2011, pp. 103- 122
30. MARKS, Stephen. Human Rights: A brief introduction. În: Harvard University, 2016. Disponibil la: <https://content.sph.harvard.edu/wwwhsph/sites/134/2016/07/Human-Rights-A-brief-intro-2016.pdf>.
31. MAVRONICOLA, Natasa. What is an 'absolute right' ? Deciphering Absoluteness in the Context of Article 3 of the European Convention on Human Rights, În: *Human Rights Law Review*. Oxford University Press, 12:4, 2012, pp. 723 – 758, doi:10.1093/hrlr/ngs020.
32. *Pactul internațional privind drepturile civile și politice*. Adoptat la 16 decembrie 1966, la New York. Intrat în vigoare la 23 martie 1976.
33. POALELUNGI, Mihail, ROTARI, Oleg. Ingerință; calitatea legii; triplul test; proporționalitate. Aspecte teoretico-practice și aplicabilitate. În: *Studii Juridice Universitare*, 2023, nr. 1, p. 29-41. ISSN 1857-4122. DOI: <https://doi.org/10.54481/sju.2023.1.02>.
34. *Principiile de la Siracuza privind dispozițiile de limitare și derogare din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice*. Geneva: Comisia Internațională a Juriștilor. (Adoptate la Siracuza, Italia, 1984).
35. ROȘCA, Veronica. EFODE, Igor. Considerații privind deosebirea dintre limitarea și restrângerea drepturilor și îndatoririlor fundamentale. În: *Științele socioumanistice și progresul tehnico-științific: conf. șt. interuniv.*, 12 aprilie 2019; *Teoria și practica integrării europene: conf. șt. studențească*, 8 mai 2019, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, 2019, pp.122-128. ISBN 978-9975-45-590-9.
36. ZEIDY, Mohamed. The ECHR and States of Emergency: Article 15-A Domestic Power of Derogation from Human Rights Obligations. În: *San Diego International Law Journal* 4, 2003, pp. 277- 318.

Copyright©Ruxanda CAMERZAN, 2026

Contacte/Contacts/Контакты:

Ruxanda CAMERZAN,

Atașat, Ministerul Afacerilor Externe,

Asistent Universitar, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova,

Doctorandă, Școala Doctorală Științe Juridice și Economice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: camerzanruxanda@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-0154-8994>

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2025.22-2.10>